

Kritika zemědělské politiky v Litvě

Ve středu 4. července 2018 se ve Vilniusu, hlavním městě Litvy, konala konference k návrhům Společné zemědělské politiky, které před měsícem předložila Evropská komise. Konferenci zorganizovala Litevská zemědělská komora a pozvala na ni zástupce z agrárních komor zemí Visegrádské čtyřky a členských států střední a východní Evropy. Delegaci Agrární komory České republiky vedl Zdeněk Jandejsek. Konference se zúčastnil také Tassos Haniotis, ředitel útvaru pro Strategie, zjednodušování a politické analýzy na Generálním ředitelství pro zemědělství, který prezentoval budoucí společnou zemědělskou politiku, a právě jeho vystoupení vyvolalo bouřlivou diskusi.

Pozice litevského parlamentu a vlády

Andriejus Stančikas, předseda litevského Výboru pro venkovské záležitosti, představil pozici parlamentu a zároveň se ohradil proti argumentům zástupce Komise. V nastavení nové zemědělské politiky, která by měla platit od roku 2021, již nelze argumentovat různou cenou půdy v jednotlivých zemích Evropské unie, nebo rozdílnou cenou pracovní síly. Po vstupu do EU ceny půdy i její pronájem postupně vzrostl. Například právě v Litvě bývala cena půdy na úrovni 100 eur za hektar, dnes se nejdražší půda prodává i za 7 000 eur.

Pozici litevské vlády pak představil Giedrius Surplys, nový ministr zemědělství s hlavním poselstvím a to, že nastavení Společné zemědělské politiky by mělo vyrovnat rozdíly mezi státy EU. Vyzval k otevření diskuze o nákladech na jednotku produkce i k užší spolupráci zemědělských organizací. Zdůraznil, že při nižším evropském rozpočtu na zemědělství nebude Litva schopna plnit cíle a závazky nové agrární politiky.

Stanoviska dalších organizací

Za jednotlivé organizace z Estonska, Litvy, Lotyšska, Chorvatska, Maďarska, Polska, Slovenska, Bulharska a České republiky vystoupili jejich prezidenti, předsedové nebo místopředsedové. Každá organizace v úvodu představila své národní pozice ke Společné zemědělské politice a současně také k Víceletému finančnímu rámci. Nutno podotknout, že k zásadním otázkám jako je evropský rozpočet, zastropování či konvergence, měly všechny delegace jednotný názor, a to společný požadavek na zvýšení rozpočtu alespoň na úroveň současného plánovacího období pro 27 členských států, zastropování přímých plateb ponechat dobrovolně na rozhodnutí každého státu a zároveň vyrovnat přímé platby ve všech členských zemích tak, jak bylo slibované již před vstupem nových zemí do EU v roce 2004.

Zdeněk Jandejsek, prezident Agrární komory České republiky ve svém vystoupení zdůraznil, že představený rámec zemědělské politiky po roce 2020 není správně nastaven a zemědělcům nepomůže. Právě naopak bude prohlubovat současné rozdíly a Evropa jako celek bude nadále ztrácet svou konkurenceschopnost vůči světu. Národní dotace, které jsou v zemích původní patnáctky výrazně vyšší, umožňují prodávat na trzích nových členských států přebytkovou produkci pod nákladovými cenami, a tak namísto konkurence vůči třetím státům a světu si členské země konkurují navzájem, přičemž nové členské státy „tahají za kratší konec“.

Bylo dohodnuto, že odborné diskuze nevládních agrárních organizací středo a východoevropských zemí k nastavení priorit a konkrétních podmínek rámce nové Společné zemědělské politiky budou i nadále v pravidelných intervalech pokračovat tak, aby zesílila jejich vyjednávací pozice. V tomto duchu jsou na červenec připravena také další bruselská jednání Agrární komory České republiky.

Mgr. Ing. Jarmila Dubravská, PhD.
Agrární komora České republiky